

BEINVEGNI

Tgei fiasta, tgei publicum! Dil meglier temps d'emissiun ei «SRF bi de Lüüt -live» stau stier nus a Laax ed igl ei stau bi da veser che tonta glied ha anflau la via amiez ils Rocks. Nus havein rasau ora cul caz grond nosa purschida ed havein sa-viu presentar nosa regiun all'entira Svizra tudestga. A quella havein nus era astgau dar l'impressiun con cumadeivels e curteseivels che nus essan. Da quei astgein nus esser loschs. Tier nus dueien tuts sesentir bein, indigens sco indigens secundars, hosps sco visitaders. Suletta-mein tiels hosps invasivs da plontas, las neofitas, duessen nus esser pli rigurus, quels duessen buca saver sederasar cheu. Era en quei sectur vegnin nus activs. Forsa fageis era Vus stem da quels hosps buca gavischai sche Vus essas vidlunder da preparar Vies iert pigl unviern. Jeu giavischel a Vus ina buna, pacifica e cumadeiv-la fin digl atun 2023.

Franz Gschwend, president communal

Quest Link meina Vus tier las Novas da Laax en tudestg e romontsch.

IMPRESSUM:

Novas da Laax, Vischnaunca Laax
Cumpara: mintga 2 meins, mintgamai la fin dil meins
Proxima ediziun: 24 da november 2023
Ideas per tematicas: tochen ils 10 da november 2023
Redacziun: Domenica Flütsch
Contact: admin@laax-gr.ch

ALP NAGENS

Success sill'Alp Nagens

Il cautegia Olivier Caduff ei cuntents cul-la stad 2023. Rodund 7.2 tonnas caschiel e 750 kilos pischada ha il persunal d'alp produciu sill'Alp Nagens. Il caschiel dalla signuna Annika Jyry ha retschiert ina medaglia d'aur alla premiaziun da caschiel dil Plantahof.

Co ei la stad 2023 si Nagens stada?

Nus essan fetg cuntents, nosa signuna, la zezna ed ils dus pasters han giu fetg bien quitau dallas 80 vaccas. Uonn ha Flurin Camathias susteniu quella truppa, sco generalist ha el fuffernau el menaschi d'alp. Empau han las vaccas giu breigia culla calira, ei ha denton buca dau incaps pli specials pervia da quei. Nus havein ina alp moderna e bein contonschibla che la vischnaunca mantegn dil meglier. Quei levgiescha naturalmein tuttas lavurs. Malgrad quei maunca la lavur e las uras da preschientscha buc.

Tgei lavurs ein las pli grevas si d'alp?

La lavur si d'alp ei ton corporalmein sco mentalmein fetg intensiva. Ils gis ein fetg liung, dallas 03.00 la damaun tochen las 19.00, ni aunc pli tard la sera, e quei mintga gi. Tuttina sco las vaccas dat ei era pil persunal negina dumengia, ei vegn mulsch mintga gi. La fumeiglia d'alp sto prestar bia lavur a maun e mintga funcziun e manipulaziun sto constar. Il persunal ha ina enorma responsabladad, ton pils animals sco per la produczium da latg e latgiras. Sch'ei schabegian sbagls en quels process, san ils purs spert piarder bia daners. Quei che biars emblidan: Producir in bien caschiel ent-

scheiva gia cullas lavurs en stalla, aschia sco ei vegn mulsch, co ina mira dalla higiena e tuttas lavurs ella cadeina da produczium. Igl ei decisiv ch'il persunal funcziuna ensemen sco team. Tuts ein dependents in da l'auter, ins ei era datier in da l'auter, e quei ei ina pulita sfida.

Tgei ei lu special vid l'Alp Nagens?

Il special ei che l'alpegiazium ed il turissem ein colligai in cun l'auter. Il vitg da tendas dil Glamping ei directamein sper il menaschi d'alp. Quei pretenda d'omisduas varts flexibilitad e risguard. Ils hosps nezegian la caschun da mirar en stalla, co il persunal mulscha e co els laian ir las vaccas, co els mettan en stalla ellas. Als biars fa quei mistregn e quella enorma prestaziun gronda impressiun. Els emprender d'enconuscher ed apprezziar ils proces da nezegiar l'atgna valur e co ins sa profiter dallas pastiras e producir vivonda cun quellas, sur ils animals. Il medem mument profitescha l'alp dall'infrastructura dallas pendicularas. Culs implonts d'enneviar ei il provediment d'aua reglaus bein egl entir territori, da quei profitesch'ins buca mo gl'unviern, mobein era la stad.

Con impurtonta ei la medaglia d'aur ch'ei ha dau pil caschiel?

Igl ei naturalmein ina biala reconuschienscha. Denton pli impurtonta che la medaglia d'aur ei ch'ils purs profiteschan ed ein cuntents dalla buna lavur constanta che vegn prestada l'entira stad. E che ton animals sco carstgauns retuornan engiu il settember sauns e salv.

NEOFITAS INVASIVAS

En Svizra dat ei rodund 2600 specias indigenas da plontas e pli che 800 specias jastras ch'ei denton etablidas. Quellas numn'ins neofitas. Ei dat era neofitas invasivas. La vischnaunca da Laax realisescha ina brochura cun cussegls en connex cun quellas.

La pli gronda part dallas neofitas en Svizra ein negin problem e pericliteschan buca las indigenas. Denton rodund 100 da quellas classescha gl'Uffeci federal digl ambient sco problematicas. La mesadad ellas ein invasivas e cunquei in prigel. Demai ch'ellas sederasan spert e

scatschan massivamein autras, pericliteschan ellas la fauna e flora indigena. Era san ellas tuttaviva era esser nuscheivlas per la sanadad dils carstgauns. Era en nossa regiun han diversas neofitas catschau ragischs, cunzun las tortas d'aur canadese e la rigera canadese, quellas surcreschan pli e pli scarpas ed urs d'auul. La suprastanza communal creescha ussa ina brochura speciala che informescha dalla problematica. Tgi che vul gia ussa saver co las neofitas invasivas sederasan e co ins sa cumbatter ellas, sa far quei ella plattafuorma www.infoflora.ch.

IN CUSSEGL: Tgi che vesa en siu iert ni sin ina spassegiada neofitas invasivas, duei buca targlinas e strer ora ellas. Denton ATTENZIUN: Quellas plontas astg'ins buca metter sil compost ni ella deponia da verd. Ellas s'audan el sac da rumien.

EXPOSIZIUN CULARTA: CARL STRAUSS

25-9-2023 – 21-1-2024

Cun in'exposiziun festivescha la Cularta gl'anniversari da 150 onns da Carl Strauss. Ella envida affons, artistas ed artists sco era persunas dil fatg da s'avischinar ad el sin fastitgs auditivs. Il pictur e gravader american da derivonza tudestga ha viviu varga

30 onns a Salums. Leu han el e sia dunna baghegiu l'ustria «Straussenest». L'ovra da Strauss era ruasseivla, figurativa e sensibla. Adina haveva el en mira in equiliber harmonic, el admirava ils meisters vegls e haveva in grond respect dalla veta.

DEPONIA E DISMESSA PARDANAL MIDADA DIGL URARI D'AVERTURA

Naven da sonda, ils 7 d'october 2023 vegn gl'urari dalla deponia, inclusiv la deponia da verd, slargiaus. Quei ha la suprastanza communal decidiu sin fundament da divers avis dalla populaziun.

sonda: mintgamai dallas 09.00
tochen las 12.00

Gl'urari dalla mesjamna e dil vendergis restan tuttina:
mesjamna: dallas 13.00 tochen las 17.00
vendergis: dallas 14.00 tochen las 18.00

AGENDA

Sonda, 30 da settember 2023

Bursa d'artechels d'affons cun vestgadira d'atun e d'unviern, cundrezs da sport, calzers e.b.a.
9.30 – 14.00, halla da gimnastica Grava

Sonda, 30 da settember / 7 d'october

Workshop da stampar cun Naomi Arpagaus. Far attractivs stampats cun mieds sempels.
14.00 – 16.00, Cularta.

Sonda, 7 d'october 2023

Exposiziun «Miss Arena Alva» e fiera d'atun
10.00 – 17.00, Rocks Resort

Gievgia, 12 / 26 d'october 2023

Suentermiezgi da seniors
9.30 – 11.00, Furnatsch

Gievgia, 19 d'october 2023

Prelecziun cun Jürg Halter «Verlassenes Boot treibt Richtung Mond»
20.15, Cinema sil Plaz Glion
Reservaziuns: www.cularte.ch

Vendergis, 3 da november 2023

Rap Sirius e Giganto, il futur dil rap romontsch.
Concert «Fette beats und fette Reime»
20.00, Museum Laax

Vendergis, 10 da november 2023

Suentermiezgi da seniors
9.30 – 11.00, Furnatsch